

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
مرکز ملی آموزش مهارتی و حرفه ای علوم پزشکی

استاندارهای
دوره آموزش مهارتی و حرفه ای

- 1-1 نام دوره :
فارسی :
تربیت مربی جهت آموزش مهارت های روزمره زندگی به کودک مبتلا به اختلال طیف اتیسم
انگلیسی :
Training a coach to teach daily life skills to children with Autism Spectrum Disorder
- 1-2 تعریف دوره :
در این دوره مهارت آموزان با علایم و نشانه های کلی اختلال طیف اتیسم و فرآیند کلی رویکرد های درمانی آشنا می شوند. آنها نحوه مدیریت مهارت های روزمره زندگی کودکان طیف اتیسم را آموخته و به کودک و خانواده نحوه مدیریت این مشکلات را با یک رویکرد خانواده محور می آموزند.
- 1-3 حداکثر ظرفیت پذیرش دوره : 40

استاندارد دوم: پیش نیاز ها و ویژگی های مهارت آموزان

- 2-1 مدرک تحصیلی :
حداقل مدرک لیسانس در رشته های کاردرمانی، گفتاردرمانی، روان شناسی، آموزش کودکان استثنایی - حداقل مدرک کاردانی در رشته های بهداشت عمومی، پرستاری - حداقل مدرک کارشناسی ارشد در رشته های روانشناسی بالینی، پرستاری کودک و پرستاری توانبخشی
- 2-2 دوره ها و گواهینامه های معتبر : -
- 2-3 سایر شرایط : -
- 2-4 شیوه پذیرش مهارت آموزان : مصاحبه|معرفی نامه از محل کارا
- 2-4-1 شیوه پذیرش مهارت آموزان را توضیح دهید :
- متقاضیان پس از ثبت نام، توسط مسئول علمی دوره مصاحبه و از نظر رزومه، آخرین مدرک تحصیلی، میزان علاقمندی و ویژگی های فردی بررسی خواهند شد. افراد واجد شرایط در دوره پذیرش خواهند شد. در برخی مناطق کم برخوردار کشور، در صورت فقدان نیروهای توانبخشی شامل کاردرمانی، گفتاردرمانی و یا روانشناسی، ثبت نام از متقاضیان دیگر ذکر شده در بخش پیش نیازها و ویژگی های مهارت آموزان در صورت دارا بودن معرفی نامه معتبر از محل کار (کلینیک و مراکز درمانی) انجام خواهد شد.
- سایر روش ها :

استاندارد سوم: شرایط اختصاصی اجرای دوره

1-3 استانداردهای منابع انسانی تخصصی :

ردیف	نیروی تخصصی	رشته تحصیلی	مقطع	ویژگی های مورد انتظار	تعداد
1	مسئول علمی دوره	روان پزشکی کودک ونوجوان	فوق تخصص	استادیار حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه اختلال طیف اتیسم و سابقه حداقل ۲ سال کار آموزشی و کار بالینی در زمینه اختلال طیف اتیسم	1
2	مربی	روان پزشکی کودک ونوجوان	فوق تخصص	استادیار حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه اختلال طیف اتیسم و سابقه حداقل 2 سال کار آموزشی در زمینه تشخیص، ارزیابی و درمان اختلال طیف اتیسم	1
3	مربی	کار درمانی	کارشناسی ارشد	مربی، حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه اختلال طیف اتیسم و سابقه حداقل 5 سال کار آموزشی در زمینه تشخیص، ارزیابی و درمان اختلال طیف اتیسم	1
4	مربی	گفتار درمانی	کارشناسی ارشد	مربی حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه اختلال طیف اتیسم و سابقه حداقل 5 سال کار آموزشی در زمینه تشخیص، ارزیابی و درمان اختلال طیف اتیسم	1
5	مربی	کاردرمانی	کارشناسی	سابقه 5 سال کار با خانواده های دارای اختلال طیف اتیسم و آشنایی با مسائل و مشکلات آنان. گذراندن دوره های آموزشی / تربیت مربی مورد تایید مرکز ملی، 1 مربی به ازای هر ۵ نفر	1
6	مربی	روان شناسی	کارشناسی ارشد	مربی، حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه اختلال طیف اتیسم و سابقه حداقل ۲ سال کار آموزشی در زمینه تشخیص، ارزیابی و درمان اختلال طیف اتیسم	1
7	مربی	گفتاردرمانی	کارشناسی	سابقه 5 سال کار با اختلال طیف اتیسم گذراندن دوره های آموزشی / تربیت مربی مورد تایید مرکز ملی، 1 مربی به ازای هر ۵ نفر	1
8	مربی	روان شناسی	کارشناسی ارشد	سابقه 5 سال کار با اختلال طیف اتیسم گذراندن دوره های آموزشی / تربیت مربی مورد تایید مرکز ملی، 1 مربی به ازای هر ۵ نفر	1

منابع انسانی تخصصی دوره با رعایت ضوابط و آیین نامه های اداری و استخدامی هیات علمی و غیر هیات علمی و متعهدین خدمت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

2-3 استانداردهای فضای فیزیکی :

ردیف	عنوان مکان	کاربری در ساختار کلی دوره	مشخصات	تعداد
1	کلاس		دارای استانداردهای لازم	1
2	کارگاه		مجهز به امکانات لازم جهت آموزش عملی و شبیه سازی مهارتهای مورد نظر از جمله تخت، و وسایل مربوط به مهارتهای روزمره زندگی از جمله استحمام، خوردن، آشامیدن، لباس	1

2-3 استانداردهای فضای فیزیکی :

ردیف	عنوان مکان	کاربری در ساختار کلی دوره	مشخصات	تعداد
3	سایر	کلینیک درمانی	دارای استاندارد لازم و وسایل و تجهیزات توانبخشی و آموزشی در حوزه مهارتهای روزمره زندگی (بسته به مهارت مورد نیاز)	1

فضای فیزیکی اجرای دوره با رعایت ضوابط و استانداردهای فضاهای بهداشتی درمانی و آموزشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و مرکز ملی و دارای مجوزهای مربوط

4-3 استانداردهای ابزارهای ویژه :

ردیف	نام دستگاه/وسیله	مشخصات	تعداد
1	آزمونهای لازم جهت سنجش مهارتهای روزمره زندگی شامل VABS و آزمون ADL پروفایل تکامل کودک در حوزه	عدد به ازای هر 5 نفر	1
2	ADL مجموعه ابزار و تجهیزات تخصصی توانبخشی در حوزه در حوزه های تجهیزات خوردن، آشامیدن، لباس پوشیدن	مجموعه به ازای هر 5 نفر	1

دارای مجوز تولید/واردات از اداره کل تجهیزات پزشکی وزارت و سایر سازمانهای مربوط

5-3 استانداردهای مواد مصرفی ویژه :

ردیف	عنوان	مشخصات	تعداد
1	مواد مصرفی برای آموزش حمام، دستشویی و غذا خوردن و مسواک زدن و لباس پوشیدن	مجموعه به ازای هر 5 نفر	1

6-3 استانداردهای تعداد نمونه و بیمار :

ردیف	عنوان نمونه / بیماری	ویژگی	تعداد
1	کودک دارای اختلال طیف اتیسم	کودک به ازای هر 5 مهارت آموز (8 کودک برای کل 1 دوره به ازای هر گروه 5 نفره) / کودک دارای اتیسم که در سطح 1 و 2 باشد (با تایید روانپزشک کودک و نوجوان)	1

دارای مجوز تولید /واردات از اداره کل تجهیزات پزشکی وزارت و سایر سازمانهای مربوط

استاندارد چهارم: طرح دوره (CourseDesign)

1-4 اهداف یادگیری :

4-1-1 هدف کلی : شناسایی یک فرد دارای اتیسم، ارزیابی رفتاری و آموزش مهارت های روزمره زندگی به کودک و والدین

4-1-2 اهداف ویژه در سه حیطه:

شناختی: مهارت آموز قادر خواهد بود:

• براساس آزمون ها و ابزار مختلف، ارزیابی یک فرد دارای اتیسم را در حوزه مهارت های روزمره زندگی انجام دهد.

- نحوه آنالیز رفتاری کودک را بداند و اجرا کند.
- تحلیل و تقسیم مهارت مورد نظر به رفتارهای قابل مشاهده و قابل اجرا را انجام دهد.
- آموزش مهارت استحمام به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- آموزش مهارت توالی رفتن به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- آموزش مهارت غذا خوردن به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- روشهای ویدئو مدلینگ، تحلیل کاربردی رفتار (ABA) و روش آموزش پاسخ محور (PRT) را در آموزش مهارتهای خود مراقبتی اجرا کند.
- آموزش مسایل مربوط به بلوغ را برای کودک و خانواده اش اجرا کند.
- نحوه آموزش از طریق تشویق کردن و تنبیه رفتاری را اجرا کند.
- در جریان آموزش ها ، تکالیف و دستورالعمل های مشخص شده مربوط به خانواده را اجرا کند.
- پایش و تعیین میزان پیشرفت برنامه ای که براساس خط پایه کودک مشخص شده است را اجرا کند.
- تعامل و ارتباط با سایر درمانگران دخیل در درمان اتیسم را جهت تسهیل مداخله ها و همسویی با تیم درمان، به نحوه صحیح انجام دهد.

نگرشی: مهارت آموز باید پس از پایان دوره آموزشی:

- به اینکه افراد دارای اتیسم در مرحله اول یک انسان و یک عضو جامعه هستند و نیاز به کمک دارند اعتقاد داشته باشد.
- به اینکه افراد دارای اتیسم توانایی یادگیری مهارت های مختلف را دارند التزام داشته باشد.
- به اینکه باید به خانواده دارای اتیسم احترام بگذارد و آن ها را در جریان مداخله ها و آموزش ها درگیر کند اعتقاد داشته باشد.

رفتاری: مهارت آموز قادر خواهد بود:

- براساس آزمون ها و ابزار مختلف، ارزیابی یک فرد دارای اتیسم را در حوزه مهارت های روزمره زندگی انجام دهد.
- نحوه آنالیز رفتاری کودک را بداند و اجرا کند.
- تحلیل و تقسیم مهارت مورد نظر به رفتارهای قابل مشاهده و قابل اجرا را انجام دهد.
- آموزش مهارت استحمام به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- آموزش مهارت توالی رفتن به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- آموزش مهارت غذا خوردن به کودک و خانواده اش را انجام دهد.
- روشهای ویدئو مدلینگ، تحلیل کاربردی رفتار (ABA) و روش آموزش پاسخ محور (PRT) را در آموزش مهارتهای خود مراقبتی اجرا کند.
- آموزش مسایل مربوط به بلوغ را برای کودک و خانواده اش اجرا کند.
- نحوه آموزش از طریق تشویق کردن و تنبیه رفتاری را اجرا کند.
- در جریان آموزش ها ، تکالیف و دستورالعمل های مشخص شده مربوط به خانواده را اجرا کند.
- پایش و تعیین میزان پیشرفت برنامه ای که براساس خط پایه کودک مشخص شده است را اجرا کند.
- تعامل و ارتباط با سایر درمانگران دخیل در درمان اتیسم را جهت تسهیل مداخله ها و همسویی با تیم درمان، به نحوه صحیح انجام دهد.

ردیف	بخش اصلی	محتوا-اقدامات	منابع انسانی	فضای فیزیکی	تجهیزات	ابزار	مواد مصرفی	آموزش / زمان به دقیقه	
								زمان	روش آموزش
1	آشنایی با تاریخچه ی اختلال طیف اتیسم و علائم آن بر اساس آشنایی با معیارهای تشخیصی اتیسم در DSM-5 و ICD-10 آشنایی با نظام طبقه بندی عملکرد بر اساس آشنایی با اختلال ICF های همراه و تشخیص افتراقی	شناخت تفاوت بین راهنمایی تشخیصی و آماری اختلال های روانی و نظام طبقه بندی عملکرد، و مولفه های دخیل در آن تئوری های و سبب شناسی و شیوع و تشخیص های افتراقی شایع	روان پزشکی کودک ونوجوان، کلاس،					240	نظری
2	بررسی حوزه های رشد و رفتاری نرمال تا سن ۱۲ سالگی	شناخت حوزه های رشد نرمال (جسمی، مهارتهای روزمره زندگی) تا سن سالگی و بررسی میزان ۱۲ انحراف افراد اتیسم از رشد نرمال	روان پزشکی کودک ونوجوان، گفتار درمانی، روان شناسی، کلاس،					120	نظری
3	آشنایی با ارزیابی های بالینی مقدماتی و رشدی مهارت های ارتباطی- اجتماعی، رفتاری ، شناختی کودک	شناخت ابزارهای غربالگری، تشخیصی، ارزیابی و رشدی در حوزه های رفتاری	کاردرمانی، روان شناسی، گفتاردرمانی، کلاس،					120	نظری
4	مشاهده و انجام ارزیابی های بالینی مقدماتی و رشدی مهارت های ارتباطی-اجتماعی، رفتاری، شناختی کودک	مشاهده و انجام ابزارهای غربالگری، تشخیصی، ارزیابی و رشدی در حوزه های رفتاری	سایر کلینیک درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،					240	عملی
5	آشنایی با مولفه های رفتاری (تجزیه تحلیل رفتاری، تشویق و تنبیه، نزدیک شدن رفتاری...)	شناخت انواع مداخلات پکس، پی ABA رفتاری (ارتی و ...) نظریه های این حوزه، موارد کاربرد و اهمیت آن در ارتباط با افراد دارای اتیسم	کلاس، گفتار درمانی، روان شناسی،					120	نظری
6	مشاهده و انجام ارزیابی مولفه های رفتاری تجزیه تحلیل رفتاری، تشویق و تنبیه، نزدیک شدن رفتاری...)	مشاهده و انجام انواع ABA مداخلات رفتاری (پکس، پی ارتی و ...) نظریه های این حوزه، موارد کاربرد و اهمیت آن در ارتباط با افراد دارای اتیسم	سایر کلینیک درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،					300	عملی
7	آشنایی با مهارت های روزمره زندگی	شناخت (انواع، نظریه ها و ...) و اهمیت آن در افراد طیف اتیسم	گفتار درمانی، روان شناسی، کلاس،					120	نظری

ردیف	بخش اصلی	محتوا-اقدامات	منابع انسانی	فضای فیزیکی	تجهیزات	ابزار	مواد مصرفی	آموزش / زمان به دقیقه	
								زمان	روش آموزش
8	آشنایی با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه استحمام	شناخت و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه استحمام، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	گفتار درمانی، کارد، روان شناسی، کارگا	کلاس، کارگا، ه				نظری	60
9	مواجهه با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه استحمام	شناخت و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه استحمام، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	سایر کلینیک درمانی،				عملی	240
10	مواجهه با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه های روزمره ی زندگی (توالیت رفتن)	یادگیری و انجام نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه توالیت رفتن، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	سایر کلینیک درمانی،				عملی	240
11	آشنایی با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه های روزمره زندگی (توالیت رفتن)	شناخت و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه توالیت رفتن، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	کلاس، کارگا، ه				نظری	120
12	آشنایی با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه آموزش غذا خوردن	شناخت و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه غذا خوردن، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	گفتار درمانی، کارد، روان شناسی،	کلاس، کارگا، ه				نظری	60
13	مواجهه و انجام ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه آموزش غذا خوردن	یادگیری و انجام نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه غذا خوردن، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	سایر کلینیک درمانی،				عملی	240
14	آشنایی با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه بلوغ	شناخت و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه بلوغ، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	کلاس،				نظری	120
15	مواجهه و یادگیری با ابزارهای ارزیابی و روش های آموزش در حوزه بلوغ	مواجهه و یادگیری نحوه ارزیابی توانمندی کودک در حوزه بلوغ، و نحوه آموزش دهی به فرد دارای اتیسم	کار درمانی، گفتار درمانی، روان شناسی،	سایر کلینیک درمانی،				عملی	240

عنوان مهارت	دفعات مشاهده	دفعات کمک در انجام	دفعات انجام مستقل	کل دفعات
تعامل با سایر درمانگران	3	3	5	11

استاندارد پنجم : طول مدت دوره

1-5 مدت برگزاری دوره :

ساعت : 50

روز : از 20 تا : 40

ماه : از 1 تا : 3

استاندارد ششم: شهریه دوره

1-6 شهریه دوره : 30000000 ریال

2-6 معادل ریالی 700 یورو برای مهارت آموزان خارجی

استاندارد هفتم :

1-7 گواهینامه پایان دوره :

مهارت آموز قادر خواهد بود :

نحوه انجام مهارت های روزمره زندگی (لباس پوشیدن، دستشویی رفتن، غذا خوردن، حمام کردن) را در افراد - دارای اتیسم مورد ارزیابی اولیه قرار دهد و روش انجام صحیح مهارت های فوق را به کودک مبتلا و خانواده اش آموزش دهد،

خط پایه برای وی رسم کند، -

و در تعامل با سایر درمانگران فرد با رویکرد خانواده محور به افراد دارای اتیسم و خانواده آنها آموزش های لازم را - بدهد.

2-7 اعتبار گواهینامه 5 سال